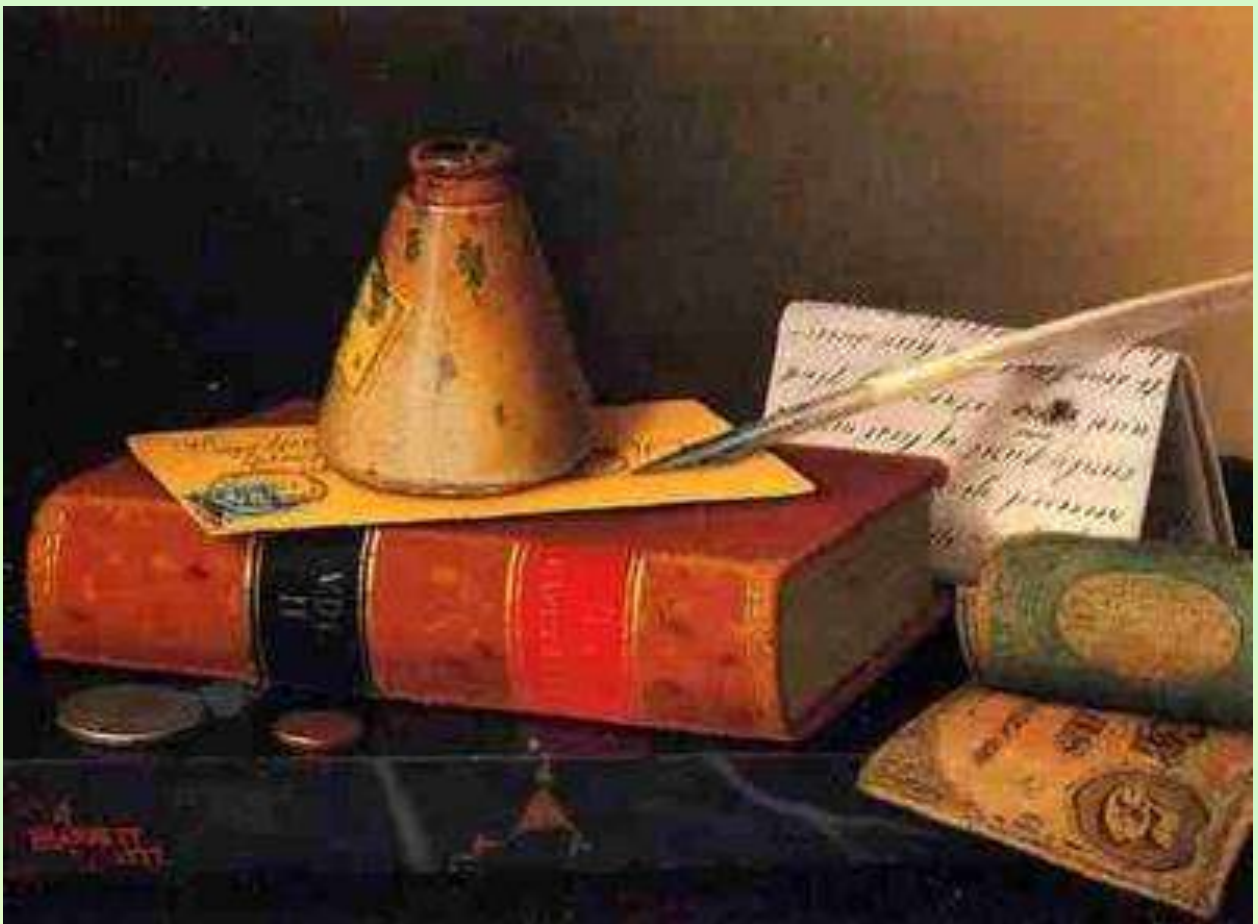

Бібліотека
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

ГОРТАЮЧІ СТОРІНКИ ФІЛОСОФІЇ

2014

Філософія - особлива форма пізнання світу, що вивчає найзагадніші суттєві характеристики і фундаментальні принципи реальності і пізнання, буття людини, відносин людини і світу. Також під філософією розуміють форму людського мислення, теоретичну форму світогляду.

Своїм основним завданням філософія має встановлення перших, основних істин, які слугують першопочатком або принципами для інших істин. Як наука філософія встановлює свої істини шляхом дослідження і доведення. Тобто філософія прагне раціональними засобами створити гранично узагальнену картину світу і місця людини у ньому, досліджуючи пізнавальне, ціннісне, соціально-політичне, моральне й естетичне ставлення людини до світу.

Первісним, істинним значенням слова «філосо́фія» є «любов до мудрості».

Термін запозичено з грецької мови; грец. φιλοσοφία «любов до знання»; філософія пов'язане з грец. φιλοσοφος «освічений, учений», утвореним з основ іменників φίλος «друг» і σοφία «наука, мудрість».

Філософія як особлива сфера людського знання і пізнання виникла на основі світоглядних пошуків та орієнтацій людини, що постають як необхідність з погляду людського життєвого вибору та самоствердження. Як теоретична форма світогляду, філософія набуває певних особливостей, таких, як узагальнювальний характер знання, принциповий антропоцентризм, прагнення досягти абсолютів тощо.

Ці особливості зумовлюють структуру та функції філософського знання. У кінцевому підсумку філософія - це глибоке і непереборне прагнення людської душі до прозорості й осмисленості підвадин власного буття. Філософія виникає як спроба знайти відповіді на основні світоглядні питання за допомогою міркування з метою орієнтації людини у світі.

Пропонуємо Вашій увазі книги з філософії, що є у фонді букіністичної літератури бібліотеки

Німецький філософ А. Вебер описує становлення і розвиток філософії, починаючи з мислителів Стародавньої Греції та закінчуючи філософами Європи Нового часу – від Джордано Бруно до Огюста Конта. При цьому показує, що всі філософські системи стосувалися одних і тих же питань. Таким чином, читач бачить єдність і зв'язок філософських систем в їх історичному розвитку.

Вільгельм Вундт – представник метафізичного, всеосяжного, суворо реалістичного світогляду, що завершується ідеалізмом. Філософія, на його думку, – це універсальна наука, завданням якої є об'єднання загальних результатів, опосередкованих приватними науками, в неподільну несуперечливу систему. Світ є розвитком духу, який треба розглядати як божественну світову волю.

«Енциклопедія філософських наук» займає особливе місце серед робіт Гегеля. Тут Гегель прагне в найбільш систематичній і доступній формі викласти основний зміст своєї філософії. «Енциклопедія» складається з трьох частин: «Логіка», «Філософія природи» і «Філософія духу». Перший том містить вчення Гегеля про діалектичний розвиток поняття.

Дана робота Гегеля є найцікавішою спробою осмислення з філософської точки зору тих знань про природу, які були накопичені до початку XIX ст. Навіть там, де точка зору Гегеля застаріла або просто помилкова, вона належить блискучому майстру діалектичної логіки і містить дотепні логічні рішення і прозріння.

«Філософія права» Гегеля – одна з видатних праць у всій історії соціальної та політико-правової думки. Вона є підсумком розробленого Гегелем філософського вчення про особистість, суспільство, державу, право і мораль.

Гегель у філософії історії розглядає розвиток людини за допомогою ступенів розвитку світового розуму. У філософії Гегель усвідомив проблеми моральності, держави, права. Філософія історії пов'язана з ідеєю свободи. Формою появи моральності можуть бути громадянське суспільство, держава чи сім'я.

«Лекції з історії філософії» – одна з головних філософських праць великого німецького мислителя XIX століття Г. В. Ф. Гегеля. У прихованій і замкнутій сутності всесвіту немає сили, яка могла б протистояти пізнанню; вона повинна розкритися перед ним, показати йому свої багатства і свої глибини і дати йому насолоджуватися ними. Така основна інтенція антропоцентризму і відповідна йому історія осягнення буття-як-свідомості, тобто історія філософії Гегеля.

«Лекції з естетики» Гегеля є класичним і неперевершеним зразком філософської естетики як філософії мистецтва. Будучи необхідним компонентом філософської системи діалектики та історико-філософського процесу, вони протягом тривалого часу привертали увагу широких кіл інтелігентної публіки, що професійно чи аматорськи цікавиться теорією та історією художньої культури.

Генріх Гомперц – позитивіст, розглядає категорії субстанції, тотожності, відносини і форми як «попередні поняття вчення про світогляд»; вони виступають послідовно на чотирьох ступенях розвитку – анімістичної, метафізичної, ідеологічної та критичної – і повинні бути зведені за допомогою «патемпіричного» методу до почуттів (п'ять ступінь).

Перший розділ цього видання відводиться французькому сенсуалізму і матеріалізму XVIII століття. Другий розділ – класичному німецькому ідеалізму.

Історія російської громадської думки – це історія російської інтелігенції: такою формулою визначається зміст цієї книги. Простежити з найбільш загальної точки зору за послідовним розвитком суспільних, етичних та естетичних поглядів, котрі пов'язані між собою і утворюють безперервний ряд світоглядів – така внутрішня сутність і зовнішня форма змісту пропонованої книги.

Йодль Фрідріх – австрійський філософ, послідовник фейербахівського антропологізму, витлумаченого в дусі позитивізму. Піддавши критиці ідеалізм (особливо платонізм, кантіанство, махізм), Йодль протиставив йому «реалізм», критично витлумачений і орієнтований на «дійсність фізичного». Мислення, за його переконанням, не створює світ, а «знаходить» і відтворює його.

Жан Антуан Кондорсе – представник французького просвітництва XVIII ст. Кондорсе. Визнавав мірилом суспільного розвитку людський розум; в питаннях філософії він йшов второваним Локком шляхом; в питаннях економіки і політики він розвивав ідеї фізіократів Тюрго. Головним філософсько-історичним твором Кондорсе «Ескіз історичної картини прогресу людського розуму».

В 1830 році Огюст Конт зайнявся «мозковою гігієною», створив і випустив шість томів «Курсу позитивної філософії». У першому томі Конт уперше говорить про філософію математики не з точки зору критики аксіом і аналізу методів, а приймаючи «все що ходить» без суворого обґрунтування для правильного окреслення меж математики, встановлення місця і мети кожного напрямку.

«Введення у філософію» – класична праця, написана одним з найбільших німецьких мислителів XIX-XX ст., за визнанням багатьох фахівців, є однією з кращих серед аналогічних посібників. У цій роботі Кюльпе, виступаючи з позицій критичного реалізму, пропонує своє бачення поняття і поділу філософії, дає детальний опис філософських дисциплін і напрямів, говорить про завдання філософії та про її систему.

Ламетрі Жюльєн – французький філософ-матеріаліст, лікар. Дотримувався позиції емпіричного дослідження психіки, вирішуючи психофізичну проблему в матеріалістичному дусі. Вперше в психології вводить в коло емпіричного вивчення потреби живого організму як рушійну силу поведінки і необхідну умову виникнення і розвитку психіки: чим більше потреб, тим більш розвинені психічні «здібності».

В історико-філософській праці відомого німецького філософа Ф.А.Ланге з критичних позицій розглядаються деякі основні питання пізнання і буття в рамках історичного перегляду найважливіших філософських і культурних течій. У першому томі представлена історія матеріалізму від вчення Демокріта до філософських дискусій XVIII століття.

Льюїс Джордж Генрі – англійський філософ-позитивіст, журналіст і літературний критик. Займався також дослідженнями в галузі психології та фізіології. З 1838 протягом декількох років вивчав філософію у Німеччині. Автор фундаментальної історії філософії, яку трактував як історію помилок, що лише поступово підводить до істинного позитивістського вчення.

Джон Стюарт Мілль – британський філософ, економіст і політичний діяч. Відстоював концепцію індивідуальної свободи на противагу необмеженому державному контролю. Був прихильником етичного вчення утилітаризму.

У цій книзі йде мова про раціональні підстави, які можуть бути представлені для визнання або заперечення формули утилітаризму.

Першу спробу наукового видання творів Г. С. Сковороди у 1894 р. здійснив Д. І. Багалій. Наступне видання творів Сковороди у 2 томах мав намір здійснити В. Д. Бонч-Бруєвич. У 1912 р. він видав перший том, у якому була опублікована основна філософська спадщина мислителя. Але видання лишилося незакінченим: другий том не вийшов, тому майже вся літературна спадщина, листи та переклади так і не були видані.

Роботи німецького матеріаліста XIX в. Людвіга Фейєрбаха (1804-1872) – «Основи філософії майбутнього» і «Попередні тези до реформи філософії», «Фрагменти до характеристики моєї філософської біографії» – містять в собі основні принципи його матеріалістичної філософії і критику гегелівського ідеалізму. Друкуються російською мовою вперше.

Карл Форлендер – німецький філософ-ідеаліст, представник школи неокантіанства, відомий як теоретик «етичного соціалізму» і дослідник етики І. Канта.

«Загальнодоступна історія філософії» вперше була видана російською мовою в 1922 році. У ній міститься докладний виклад поглядів провідних мислителів від філософії давнини до соціалізму.

Автор – відомий італійський філософ-марксист Антоніо Лабріола. Книга містить дві його роботи, що становлять по суті одне ціле. У першій роботі показано, яким чином матеріалістична концепція історії зародилася саме в даних історичних умовах. У другій роботі викладені погляди автора на історичний матеріалізм.

Віртуальну виставку підготували:

зав. науково-методичного відділу **Бондарчук Т. А.**

та бібліотекарі науково-методичного відділу:

Клименко Т. Є., Романчук Р. М.